

לא תתגודדו – לא תעשו אגודות אגודות

לא תתגודדו, לא תעשו אגודות אגודות. האי לא תתגודדו מיבעי ליה לגופיה, דאמר רחמנא: לא תעשו חבורה על מת! א"כ, לימא קרא לא תגודדו, מאי תתגודדו? שמע מינה להכי הוא דאתא. [יבמות יג ע"ב]

תוקף האיסור

אגודות אגודות (א"א א"א א"א א"א)

... מלאו דלא תתגודדו שנדרש ביבמות דף י"ג ע"ב גם לענין דלא תעשו אגודות אגודות והוא **מדאורייתא** דאלי"כ לא היה שייך להקשות דמבעי ליה להקרא לגופיה, וכן הוא מפורש ברמב"ם פ"י"ב מע"ז הי"ד שכתב ובכלל אזהרה זו שלא יהיו שני בתי דינין בעיר אחת זה נוהג כמנהג זה וזה נוהג כמנהג זה ובשביל זה שהוא דרשא גמורה מהקרא הקשה הכ"מ איך לוקה בגדידה הא הוא לאו שבכללות ואם היה רק מדרבנן ואסמכתא לא היה קשה כלום הרי בהכרח שהוא מדאורייתא.

אגודות אגודות (א"א א"א א"א א"א)

... הרא"ם בפרשת ראה כתב דדרשה זו אינה אלא אסמכתא בעלמא ולא אסור אלא **מדרבנן** ... הרמב"ם בלאוין מ"ה כתב מפורש ... שאינו אלא אסמכתא בעלמא ... [וראה שם דיון ארוך בדעת הרמב"ם]

טעם האיסור

אגודות אגודות (א"א א"א א"א א"א)

ובכלל אזהרה זה שלא יהיו שני בתי דינין בעיר אחת זה נוהג כמנהג זה וזה נוהג כמנהג אחר, **שדבר זה גורם למחלוקות גדולות** שנאמר לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות.

אגודות אגודות

לא תעשו אגודות אגודות. **זנכא כנוהגינן** **ז' תורות:**

אגודות אגודות (א"א א"א א"א א"א)

תנן התם: מגילה נקראת באחד עשר, ובשנים עשר, ובשלשה עשר, ובארבעה עשר, ובחמשה עשר, לא פחות ולא יותר. אמר ליה ר"ל לר' יוחנן, איקרי כאן: לא תתגודדו, לא תעשו אגודות אגודות... א"ל, עד כאן לא שנית: מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות - עושין, מקום שנהגו שלא לעשות - אין עושין? א"ל: אמינא לך אנא איסורא, דאמר רב שמן בר אבא אמר ר' יוחנן: לקיים את ימי הפורים בזמניהם - זמנים הרבה תיקנו להם חכמים ואת אמרת לי מנהגא.

אגודות אגודות

וסבירא ליה לריש לקיש דאפילו בבי מקומות הוי בכלל לא תתגודדו. ונראה דריש לקיש סבירא ליה דטעמא דלא תתגודדו הוא משום שלא יאמרו שיש ח"ו שתי תורות. ומשום הכי השיב לר' יוחנן אמינא לך אנא איסורא ואת אמרת לי מנהגא דבמנהגא ליכא חשש דשתי תורות. ולפי האי טעמא אפילו בשתי מקומות שייך איסורא דלא תתגודדו. ור' יוחנן סבירא ליה דהטעם הוא מפני המחלוקת. משום הכי פריך ליה ממקום שנהגו דבמנהגא נמי שייך מפני המחלוקת ומזה הוכיח דבשני מקומות לא שייך לא תתגודדו. דאין כאן חשש מפני המחלוקת.

אגודות אגודות (א"א א"א א"א א"א)

אמר אביי: כי אמרינן לא תתגודדו - כגון שתי בתי דינים בעיר אחת, הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה, אבל שתי בתי דינים בשתי עיירות - לית לן בה. אמר ליה רבא: והא ב"ש וב"ה כשתי בתי דינים בעיר אחת דמי! אלא אמר רבא: כי אמרינן לא תתגודדו - כגון ב"ד בעיר אחת, פלג מוריין כדברי ב"ש ופלג מוריין כדברי ב"ה, אבל שתי בתי דינין בעיר אחת - לית לן בה.

אגודות אגודות (א"א א"א א"א א"א)

נוכל לומר דפלוגתת אביי ורבא ג"כ בעיקר אזהרה זו דאביי יסבור דעיקר אזהרה הוא משום שתי תורות לכך אפי' בשני ב"ד בעיר אחת אסור משום דמיחזי כשתי תורות רק בשתי עיירות לא שייך דמאן דחזי הא לא חזי הא ולא שייך אגודות אגודות אבל רבא ס"ל דאין עיקר אזהרה זו תליא בזה והטעם הוא מפני המחלוקת ואפי' בעיר אחת היכא דיש שני ב"ד ולא שייך בזה מחלוקת ליכא משום לית...